

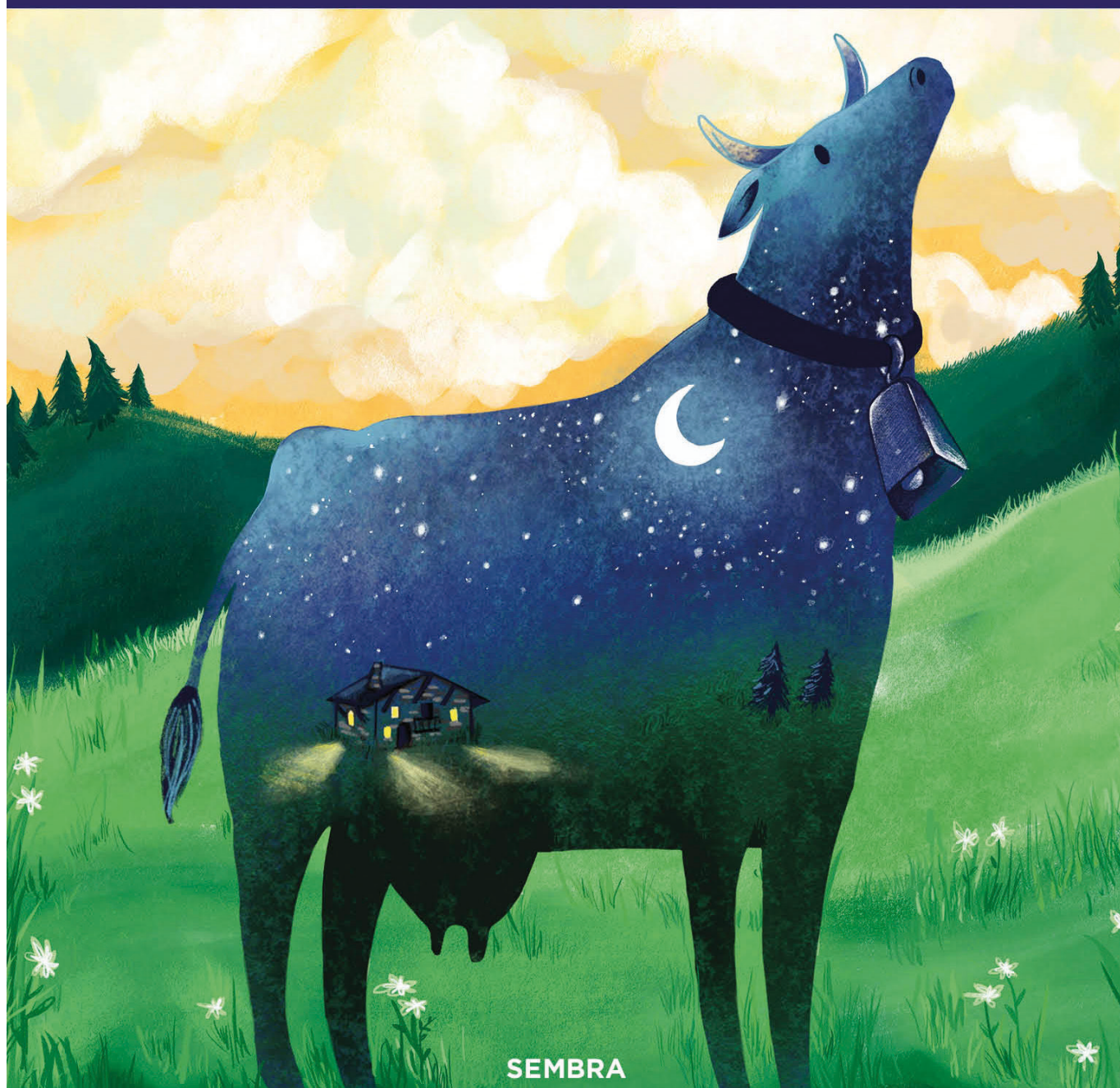
LLAVORS

Bernardo Atxaga

MEMÒRIES D'UNA VACA

Traducció Pau Joan Hernández

Il·lustracions d'Helga Ambak

SEMBRA

SEMBRA
LLIBRES

Memòries d'una vaca
de Bernardo Atxaga

130 pàgines
12,50 euros
ISBN: 978-84-16698-59-2

www.sembrallibres.com
T 962567841
C. Real de Gandia, 3
46020 València

som **coop**erativa

SEMBRA
LLIBRES

L'AUTOR

Bernardo Atxaga (Asteasu, Guipúscoa, 1951) és considerat el màxim exponent de la narrativa basca. Es va consagrar amb el llibre *Obabakoak* (1988), Premi Nacional de Narrativa el 1989 que Montxo Armendáriz va portar al cinema com a *Obaba* (2005). Més tard, va publicar novel·les com *Memòries d'una vaca* (1999); *L'home sol* (1994), Premi Nacional de la Crítica de narrativa en euskera; *El fill de l'acordionista* (2003), Premi de la Crítica el 2003, premi Grinzane Cavour el 2008 i adaptada al teatre i al cinema sota la direcció de Fernando Bernués; *Set cases a França* (2009), finalista de l'*Independent Foreign Fiction Prize* el 2012 i finalista a l'*Oxford Weidenfeld Translation Prize* el 2012; *Nevadako Egunak* (2014), Premi Euskadi, i *Etxeak eta hilobiak* (2020). El 2017 va obtenir el *Premi Internacional LiberPress Literatura* i el 2019 el *Premi Nacional de les Lletres*, tots dos pel conjunt de la seva obra. També és autor de poesia. Els seus llibres han estat traduïts a trenta-dues llengües. És membre de l'Acadèmia Basca.

SINÒPSI

Diu La Vache qui Rit que en aquest món no hi ha cosa més beneïta que una vaca beneïta i tota la vida de Mo consisteix a demostrar a la seva amiga que ella, per descomptat, tot i ser vaca —i no cavall—, no té ni un pèl beneïta. Ni un! De fet, té una particular veu interior —i un poc pesada— que l'ha convençuda per escriure unes memòries sobre la postguerra del món rural basc. Un món d'ovelles i llops, maquis i generals, soledats i esperances. Serà capaç d'acabar-les?

Memòries d'una vaca és un dels llibres més reconeguts i estimats de Bernardo Atxaga. Una obra màgica i absolutament captivadora que ens endinsa en el paisatge exuberant del País Basc. Traduïda arreu del món i seleccionada en la Llista d'Honor de l'International Board on Books for Young People, aquesta novel·la ens parla sobre la necessitat d'explicar qui som i d'on venim. Un relat fabulós i ple d'ironia d'un autor considerat com el màxim exponent de la narrativa basca i que ara presentem amb les noves il·lustracions d'Helga Ambak.

SEMBRA
LLIBRES

Aquesta és una guia de lectura pensada per estimular la dinamització i la conversa literària sobre el llibre ***Memòries d'una vaca***, pensada per a bibliotecaris, docents, famílies, etc. És una proposta orientativa, cada mediador pot triar les preguntes que vulgui, fer-les seves, reformular-les amb les seves pròpies paraules, crear-ne pròpies... Nosaltres fem una proposta bàsica amb qüestions que creiem que poden ser d'interès per als lectors adolescents (i fins i tot, per als que ja no ho són tant). Perquè puguin reflexionar i parlar sobre els llibres en qüestió, sobre tots els temes que hi surten, i puguin connectar-ho amb les seves vivències i experiències.

La majoria de preguntes es basen en el mètode Chambers de conversa literària, que podreu trobar explicat i detallat al llibre següent:

CHAMBERS, Aidan. *Dime. Los niños, la lectura y la conversación*. México: Fondo de Cultura Económica, 2007 (Espacios para la Lectura)

ABANS DE COMENÇAR, UNES PREGUNTES PER A TRENCAR EL GEL...

→ Us ha agradat el llibre? Quines coses us han semblat millor? Què no us ha acabat de convèncer?

→ Era el que us esperàveu? Us imaginàveu una altra cosa?

→ Què és el que més us ha agradat? I el que menys?

→ Heu pogut entendre bé tot el que s'explica al llibre? Les paraules, la història...

→ Què us han semblat els personatges? Us heu sentit identificats o propers a algun d'ells?

→ Hi ha alguna història que us hagi emocionat especialment? I alguna que us hagi fet riure? I que us hagi semblat una injustícia? I sorprès?

→ Seria possible una història així però situada en un altre període de la història? Com us l'imagineu?

→ Sembla que la Pauline Bernadette i la Mo poden parlar, per què creieu que és així i que ella és l'única persona amb qui ho pot fer?

→ Malgrat tot, creieu que la Mo acaba tenint una bona vida? Que ha sigut una vaca feliç?

→ Per què creieu que l'autor tria una vaca com a protagonista i no un altre animal? Com seria la història si en fos un altre?

Pàgina 10 >

→ La Mo ens presenta el seu “Àngel Custodi”, què us semblaria això de tenir-ne un com el té ella? Us agradaria tenir una veu interior que us digués què heu de fer i què no? O us acabaria atabalant? Necessitem tenir a algú que ens ajudi i orienti en la vida?

→ Hi ha un moment en què la Mo diu aquesta frase: «I què li havia de dir? Ella era més gran que jo». Esteu d'acord amb ella? La gent gran és sempre més sàvia que la jove? Hem de respectar l'opinió de la gent adulta sempre?

Pàgina 11

«Malgrat tot el que acabo d'explicar, val a dir que en un principi no tenia una mala opinió d'aquell Pesat del meu interior, i fins i tot donava una mica la raó a aquells que me'n parlaven bé. En alguns moments, em semblava el meu millor amic, bon company en els moments agradables i encara millor en els amargs, i quan em parlava jo l'escoltava de bon grat. Recordo, en aquest sentit, el que va succeir el primer hivern de la meua vida. Aleshores sí que em va fer companyia! Sí que es va comportar com un amic. Tot va succeir un dia de nevada.»

Al començament de tot, la Mo considera el Pesat de manera molt negativa, però després, a poc a poc, comença a valorar els seus consells i la seva presència de manera més positiva. Us passa també això? Creieu que tothom hauria de ser perfecte o que hem d'assumir que tothom té coses bones i dolentes?

Pàgina 13

El Pesat s'enfada amb la Mo perquè no li ha fet cas i s'ha perdut. Ell no s'enfada tant perquè no li hagi fet cas, sinó perquè li ha parlat malament. Esteu d'acord amb ell?

Pàgina 14

«—Sent una vaca, què hi vols fer! Què se'n pot esperar, de les vaques! Les vaques no som res —vaig exclamar en un rampell de sinceritat. Perquè, efectivament, això de ser vaca mai no m'ha semblat cap cosa de l'altre món. Al meu entendre, nosaltres, les vaques, passem per la vida sense pena ni glòria, pel vulgar camí de la mitjanja, i, per ser sincers i per molt trist que pugui semblar, a qui més ens assemblem és a les ovelles. Ja ho diu el refrany:

La vaca i l'ovella, l'una mandrosa i l'altra mesella.»

→ Realment té raó la Mo quan diu això? Les vaques no són útils? I els altres animals, ho són? I, fins i tot, els humans som útils o inútils per la nostra societat? Aportem alguna cosa o només ajudem a destrossar el món que ens envolta?

→ La Mo fa un comentari molt despectiu d'ella mateixa, creieu que ha de parlar d'aquesta manera sobre ella? O ha d'aprendre a valorar les coses positives que té, més que les negatives?

Pàgina 15

«Em sap greu, amiga meva, però no t'ho puc dir tot. Si t'ho digués tot, no aprendries a pensar per tu mateixa i et convertiries en un animal tan ximplet com l'ovella. Per què no penses una mica, amiga meva estimadíssima? Pensant una mica, de seguida estaries anant cap a casa.»

Hi esteu d'acord amb aquesta frase del Pesat? O hauria d'ajudar la Mo dient-li tot el que sap?

Pàgina 16

La Mo passa molts moments avorrida i sembla que ho veu com una cosa dolenta. Creieu que és una cosa negativa o que de tant en tant serveix per a alguna cosa estar avorrit?

Pàgina 17

L'autor utilitza els llops com a figura literària per a parlar dels maquis,¹ per què creieu que utilitza aquests animals com a representació d'aquests grups? Creieu que els maquis eren persones perilloses?

¹ Si no saben qui eren els maquis, què feien, el seu paper durant la guerra i la postguerra, es pot buscar informació i fotografies per contextualitzar i situar-los a la història.

Pàgina 19

Creieu que és important escriure unes memòries per a conèixer allò que ha viscut i com ho ha viscut una persona, de manera més íntima i personal? De qui us agradaria llegir unes memòries?

Pàgina 23

La Mo sent nostàlgia de Balantzategi, la recorda amb estima i apreci, li agradaria tornar-hi... Sentiu el mateix per algun lloc de la vostra infància? Hi tornariéu?

Pàgina 24

«—D'acord, doncs, viuràs vuitanta-vuit anys —devia dir aleshores el que repartia el temps de vida—. Però d'aquest vuitanta-vuit, te'n passaràs trenta-tres com un home, vint-i-vuit treballant com un ruc; quinze, portant una vida de gos, i els últims dotze els passaràs arrossegant-te com una serp.»

Què penseu d'aquesta reflexió? Teniu la sensació que els humans vivim molts anys però la gran majoria ens els passem treballant i gaudim molt poc de la vida? Ens jubilem massa tard?

Pàgina 30

Quan algú li tira una pedra a la Mo, després acaba caient sobre una pila de fem. Creieu que és casualitat o justícia divina? És just que que li hagi passat això a aquesta persona, sigui com sigui? Les males accions han de rebre algun càstig?

Pàgina 31

La Mo s'avergonyeix de ser vaca. Creieu que exagera? Per què li hauria de fer vergonya? Us en faria a vosaltres?

Pàgina 40

La Vache li diu a la Mo que “s’ha de trencar més ossos”. Per què li diu això? Si t’has trencat més ossos vol dir que que has viscut intensament i que t’has arriscat a fer moltes coses? O a vegades cal ser una mica beneit en aquesta vida?

Pàgina 45

«—Això és el que em pregunto a mi mateixa —em va dir un cop vaig jeure. Ara em parlava d’igual a igual—. Em pregunto si la guerra s’ha acabat. Fa un any van dir que sí, i d’una banda sembla veritat, perquè ara ja no se senten trets ni canons. Però, de l’altra, no n’estic tan segura, tinc indicis que la guerra continua, com a mínim aquí, a Balantzategi. I aquest és el motiu pel qual el Fibló i els altres vigilen la casa.»

No tenen clar si ha acabat la guerra o no. Què és una guerra? Serveix d’alguna cosa? Quan una guerra comença, acaba definitivament o deixa ferides i dolor que ho fan impossible? I per què creieu que, en aquest cas concret, les vaques creuen que no ha acabat la guerra? Què els deu fer pensar això?

Pàgina 48

La Mo diu que l’única amiga que té és la Vache, la resta de les vaques només són “companyes d’estable”. És important tenir amistats? Moltes o poques?

Pàgina 49

Tot i que la Genoveva està molt trista i sembla que no estigui pendent del món que l'envolta, pareix que tracta la Mo millor que a la resta de les vaques de l'estable. Per què creieu que és així?

Pàgina 52

Una de les vaques fa un comentari despectiu sobre La Vache qui Rit i la Mo no hi fa res, tot i saber que aquell comentari no està bé. Després se sent malament per no haver actuat en aquell moment. Què creieu que hauria d'haver fet en aquella situació? Com haguéssiu actuat vosaltres?

Pàgina 55

La Mo ataca el grup que vol acampar al convent, malgrat la negativa de la Pauline Bernadette. Creieu que és bo que la Mo faci justícia pel seu compte? O no hauria d'actuar així?

Pàgina 56

Faríeu com la protagonista i acabaríeu marxant de Balanzategi per buscar altres vaques i noves companyies? O és millor quedar-se a un lloc on, malgrat tot, hi estàs bé? Cal apostar pels canvis?

Pàgina 62

La Pauline explica a la Mo que el seu gran desig era viure a la muntanya, malgrat que el seu pare volia que és casés i ella, davant d'aquesta situació, va decidir fugir. Creieu que va fer bé? Cal anteposar els desitjos propis als dels altres? Cal fer allò que realment volem a la vida o hem de cedir per la resta en algun moment?

Pàgina 63

«Quan es trenca l'amistat amb algú, el que cal fer és actuar com fa la Pauline Bernadette amb les branques trencades del gerani: posar aquella amistat en un test amb una terra nova i esperar que arreli.»

Hi esteu d'acord? Què cal fer per a salvar una amistat?

Pàgina 64

→ Què us sembla el sistema de comunicació que utilitzen els maquis a través de les vaques?

→ Creieu que fa bé la Vache desobeint i desitjant atacar els guàrdies?

DESPRÉS DE LA LECTURA

Un cop hàgiu finalitzat la lectura i hàgiu pogut parlar del llibre, us proposem fer alguna dinàmica a partir del llibre. Podeu dissenyar-la vosaltres o podeu treballar a partir de la proposta següent:

→ Com veuria el món un gos? I un gat? I un esquirol? Proposeu fer un petit fragment de diari personal en què cadascú hagi de triar un animal i expliqui allò que veu i allò que viu.

Autora de la proposta: Marta Cava

Esperem que hages guadit de la lectura
Ens pots seguir a Instagram **@sembrallibres**